

*Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA
2006
5. volební období*

66.

USNESENÍ

*výboru pro evropské záležitosti
z 8. schůze konané dne 14. prosince 2006*

k Návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 97/67/ES týkající se úplného dosažení vnitřního trhu poštovních služeb Společenství /kód dokumentu 14357/06, KOM(2006) 594 v konečném znění/

Výbor pro evropské záležitosti po vypsání informace náměstkyně ministra informatiky pro vnější vztahy Mgr. Lenky Ptáčkové, po vypsání zpravodajské zprávy posl. Petra Krilla a po rozpravě

s c h v a l u j e stanovisko, které je přílohou tohoto usnesení.

Josef Šenfeld v. r.
ověřovatel výboru

Petr Krill v. r.
zpravodaj výboru

Soňa Marková v. r.
místopředsedkyně výboru

DOKUMENT 14357/06

Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 97/67/ES týkající se úplného dosažení vnitřního trhu poštovních služeb Společenství

**KOM(2006) 594 v konečném znění, kód Rady 14357/06
Interinstitucionální spis 2006/0196/COD**

- **Právní základ:**
Článek 47 odst. 2, články 55 a 95 Smlouvy ES.
- **Datum zaslání Radě EU:**
19. 10. 2006
- **Datum zaslání Poslanecké sněmovně prostřednictvím VEZ:**
26. 10. 2006
- **Datum projednání ve VEZ:**
14. 12. 2006
- **Procedura:**
Spolurozhodování.
- **Předběžné stanovisko vlády (dle § 109a odst. 1 jednacího řádu PS):**
Datované dnem 10. 11. 2006, doručené do výboru pro evropské záležitosti dne 22. 11. 2006 prostřednictvím systému ISAP.
- **Hodnocení z hlediska principu subsidiarity:**
Návrh je v souladu s principem subsidiarity.
- **Odůvodnění a předmět:**
Navrhovaná směrnice je již třetím krokem v rámci procesu postupného a řízeného otevření trhu poštovních služeb, jehož cílem je dosažení plně liberalizovaného vnitřního trhu poštovních služeb. Stávající právní úpravu tvoří Směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/67/ES ze dne 15. prosince 1997 o společných pravidlech pro rozvoj vnitřního trhu poštovních služeb Společenství a zvyšování kvality služeb a Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/39/ES ze dne 10. června 2002, kterou se mění směrnice 97/67/ES s ohledem na další otevření hospodářské soutěže poštovních služeb Společenství.

Platná směrnice o poštovních službách 97/67/ES ve znění novely 2002/39/ES ukládá Komisi povinnost předložit Evropskému parlamentu a Radě do 31. prosince 2006 návrh na dosažení vnitřního trhu poštovních služeb v roce 2009 nebo určit jiný vhodný postup

na základě závěrů studie. Návrh směrnice vychází ze závěrů výhledové studie o vlivu úplného dosažení vnitřního trhu poštovních služeb v roce 2009 na všeobecné poštovní služby¹, ze zprávy o posouzení dopadů² a ze zprávy o uplatňování směrnice o poštovních službách³.

Cílem návrhu směrnice je potvrzení 1. ledna 2009 jako termínu pro úplné otevření vnitřního trhu poštovních služeb a dosažení efektivnější hospodářské soutěže na trhu poštovních služeb se snahou o odstranění překážek a narušení hospodářské soutěže. Návrh navazuje na předchozí komunitární úpravu poštovních služeb, pozměňuje a také v některých nových bodech doplňuje poštovní směrnici 97/67/ES (ve znění její novely 2002/39/ES). Hlavními body nového návrhu jsou termín **otevření vnitřního trhu poštovních služeb zrušením vyhrazené oblasti, garance všeobecných (univerzálních)⁴ poštovních služeb a mechanismy financování** (zajištění) těchto služeb.

- **Obsah a dopad:**

Obsahem návrhu směrnice je zrušení vyhrazené oblasti a monopolu jediného poskytovatele v rámci dosud vyhrazených služeb, zachování cenově dostupné všeobecné (univerzální) poštovní služby v současném rozsahu a kvalitě, vytvoření mechanismů zajišťujících financování této služby a zpřesnění regulačního rámce fungování trhu poštovních služeb (přístup k poštovní infrastruktuře, kontrolní mechanismy, poskytování informací regulačním orgánům).

1. leden 2009 je navržen jako **termín úplného otevření vnitřního trhu poštovních služeb** v pozměněném článku 7 odst. 1, který stanoví, že od zmíněného data „členské státy neudělí ani neponechají v platnosti výlučná nebo zvláštní práva k zavedení a poskytování poštovních služeb.“ Tímto návrhem směrnice **se ruší možnost vyhrazených služeb a tím i monopol jediného výlučného poskytovatele těchto služeb** v rámci členského státu. Smyslem dosavadního vyhrazení určitých služeb pouze a výhradně poskytovateli všeobecných (univerzálních) služeb je umožnit financovat (zajistit) ziskem z oblasti vyhrazených služeb poskytování všeobecných (univerzálních) služeb a tím garantovat všeobecnou dostupnost těchto služeb, tj. např. i v periferních a těžko dostupných oblastech, kde je poskytování těchto služeb ekonomicky značně ztrátové. V současnosti (od 1. ledna 2006) patří do vyhrazených služeb sběr, třídění, přeprava a dodání vnitrostátních a příchozích přeshraničních listovních zásilek s hmotnostním limitem do 50 gramů a cenovým limitem do výše dvouapůlnásobku veřejné sazby za listovní zásilku prvního hmotnostního stupně. Tyto zásilky představují momentálně co do objemu většinu poštovních položek.

Všeobecné poštovní služby zůstávají v návrhu zachovány ve stávajících parametrech (rozsah, kvalita), neboť článek 3 platné poštovní směrnice byl ponechán beze změn. Smyslem zachování těchto služeb je také jejich společenská úloha podpory územní a sociální soudržnosti, základním požadavkem je zajistit minimálně jedenkrát dodávku a sběr pět dní v týdnu pro každého občana EU. Pozměněný článek **4 členským státům ukládá povinnost zaručit poskytování všeobecných služeb**, a to za podmínek vycházejících ze zásady objektivit, nediskriminace, přiměřenosti a co nejmenšího

¹ KOM(2006) 596 v konečném znění

² SEK(2006) 1291

³ COM(2006) 595 final

⁴ obecně užívaným pojmem je pojem „univerzální služby“, český překlad směrnice užívá pojem „všeobecné služby“ a zákon o poštovních službách používá pojem „základní služby“

narušení hospodářské soutěže. Stanovení poskytovatele/poskytovatelů všeobecných služeb také musí být podle návrhu časově omezeno (pozm. čl. 4 odst. 2).

V odstavcích 2, 3 a 4 pozm. článku 7 jsou navrženy možné způsoby financování všeobecných poštovních služeb jako podpůrné opatření k zabezpečení těchto služeb za přijatelných finančních podmínek v nových podmínkách konkurenčního prostředí. Návrh nabízí členským státům **možnosti financovat (zajistit) poskytování všeobecné poštovní služby**

1. prostřednictvím veřejných zakázek,
 2. poskytováním náhrad z veřejných prostředků,
 3. rozdělením čistých nákladů spojených s povinností poskytovat všeobecné (univerzální) poštovní služby mezi poskytovatele služeb a/nebo uživatele (vytvoření kompenzačního fondu, který bude financován z poplatků hrazených poskytovateli a/nebo uživateli).
- body 2. a 3. lze aplikovat pouze tehdy, pokud členský stát rozhodne, že povinnosti všeobecných služeb stanovené v této směrnici způsobují čisté náklady a představují pro poskytovatele všeobecných služeb nerovné finanční zatížení (pozm. čl. 7 odst. 3).

Návrh zachovává právo členských států udělovat pro poskytování poštovních služeb oprávnění a individuální licence, ale v pozměněném článku 9 odst. 2 **nově vymezuje zakázané podmínky pro udělování oprávnění** provozovatelům s výjimkou těch, kteří jsou provozovateli všeobecných služeb v souladu s článkem 4. Oprávnění nesmí:

- být limitováno co do počtu,
- současně uplatňovat povinnost přispívat na mechanismus rozdělení nákladů a povinnost poskytovat všeobecné služby,
- zdvojit podmínky použitelné na základě jiných vnitrostátních předpisů, které neupravují zvlášť dotčené odvětví,
- ukládat další nepřiměřené technické či provozní podmínky nad rámec této směrnice.

Nově tento návrh stanovuje členským státům **povinnost zajistit transparentní a nediskriminační podmínky přístupu ke stanoveným prvkům poštovní infrastruktury** vyjmenovaným v novém článku 11a, je-li to v podmínkách členského státu nezbytné pro ochranu zájmů uživatelů nebo na podporu hospodářské soutěže. Těmito prvky infrastruktury jsou: „systém poštovních směrovacích čísel, databáze adres, poštovní schránky, sběrné a dodací schránky, informace o změnách adres, služba přesměrování a služba vrácení odesílateli“ (čl. 11a).

V rámci **posílení ochrany spotřebitelů a posílení postavení národních regulačních orgánů** oproti současnému stavu návrh nově stanoví:

- možnost trvalého poskytování některých služeb nevidomým a částečně vidoucím osobám bezplatně i v nově konkurenčním prostředí (pozm. čl. 12 odr.1),
- podporu členských států rozvoji mimosoudních urovnávání sporů mezi spotřebiteli a provozovateli pošt. služeb (pozm. čl. 19),
- sledování a regulace poskytování všeobecných služeb ze strany národních regulačních orgánů a zajišťování souladu s pravidly hospodářské soutěže (pozm. čl. 22 odst. 2),
- spolupráci národních regulačních orgánů za účelem usnadnění uplatňování této směrnice (pozm. čl. 22 odst. 2),
- podporu členských států v uplatnění účinných vnitrostátních mechanismů zajišťujících opravné prostředky dotčených uživatelů či provozovatelů poštovních služeb proti rozhodnutím národního regulačního orgánu (pozm. čl. 22 odst. 3),

- oprávnění ke shromažďování informací od účastníků trhu poštovních služeb národními regulačními orgány, aby tyto mohly účinně vykonávat své úkoly (nový článek 22a).

Členské státy mají podle návrhu povinnost transponovat tuto směrnici do svého právního řádu nejpozději do **31. prosince 2008**. Komisi návrh ukládá je podávat Evropskému parlamentu a Radě každé tři roky, přičemž poprvé nejpozději do 31. prosince 2011, zprávu o uplatňování této směrnice.

Návrh směrnice zásadně mění současnou komunitární právní úpravu poštovního sektoru. Přijetí tohoto návrhu by znamenalo úplné otevření vnitřního poštovního trhu hospodářské soutěži po vzoru Velké Británie, Švédska a Finska. Přes zrušení monopolu poskytovatele vyhrazených služeb návrh počítá se zachováním cenově dostupné všeobecné (univerzální) služby v současné kvalitě a rozsahu, kterou by garantoval členský stát, který by se podílel na jejím financování. Úkolem státu by také bylo zajistit přístup k určitým částem poštovní infrastruktury a prostřednictvím regulačního orgánu vykonávat dohled, vytvářet kontrolní mechanismy a regulovat trh poštovních služeb a zejména zamezovat narušování hospodářské soutěže. Regulační orgán by hrál klíčovou roli při uskutečňování přechodu ke konkurenčnímu prostředí, návrh předpokládá posílení postavení národních regulačních orgánů, podle Komise by nebylo třeba vytvářet nové orgány státní správy. Návrh také vede k dalšímu posílení ochrany zájmů uživatelů (spotřebitelů) a ke zvýšení požadavků na transparentnost a efektivitu celého poštovního sektoru.

Dopady pro Českou republiku:

V současné době je již poštovní trh v ČR konkurenci otevřen více, než jaké jsou současné požadavky platné směrnice. Přijetím navrhované směrnice by došlo k úplnému otevření trhu poštovních služeb v ČR, který bude vystaven působení hospodářské soutěže a od

1. ledna 2009 by bylo umožněno poskytovatelům poštovních služeb poskytovat služby doposud vyhrazené, tj. vztahující se na zmiňované zásilky limitované hmotností 50 gramů a cenou dvouapůlnásobku 18 Kč (veřejná sazba v ČR), které při současné právní úpravě může zatím poskytovat jako jediný výhradní poskytovatel pouze Česká pošta, s. p. Její monopol na poskytování těchto služeb by tedy skončil, což se úzce dotýká otázky poskytování všeobecných (univerzálních) služeb.

ČR by jako členský stát měla nadále povinnost zaručit poskytování všeobecných (univerzálních) služeb, tudíž vybraný poskytovatel poštovních služeb bude ve stávajících parametrech všeobecné (univerzální) služby poskytovat nadále a návrh v této souvislosti předpokládá také přijetí některého z výše navržených mechanismů financování (zajištění) všeobecných (univerzálních) služeb v ČR. Poskytovatel/poskytovatelé všeobecných (univerzálních) služeb by (stejně jako nyní takto činí Česká pošta) měl/měli povinnost vést odděleně účetnictví vztahující se na služby a produkty v rámci poskytování všeobecných (univerzálních) služeb tak, aby bylo umožněno vypočítat čisté náklady na tyto služby. Regulačním orgánem, do jehož kompetence regulace poštovního trhu v ČR spadá a kterého by se navrhované změny právní úpravy (např. vytvoření podmínek přístupu k poštovní infrastruktuře) významně dotkly, je Český telekomunikační úřad.

Komise na základě hodnocení studií zadaných k posouzení dopadu otevírání trhu a na základě vlastního posouzení došla k závěru, že „v žádném členském státě by otevření trhu

v roce 2009 neohrozilo všeobecnou (univerzální) službu a nemělo by se tudíž odkládat.“⁵ Studie PWC 2006⁶ hodnotící připravenost členských států EU na úplné dosažení vnitřního trhu poštovních služeb konstatuje, že ČR dosáhla nejhoršího hodnocení ze všech členských států EU (index ČR: 71, průměr EU: 100).

Přijetí navrhované směrnice si vyžádá **výrazné změny v zákoně o poštovních službách** č. 29/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů a zrušení prováděcího předpisu – nařízení vlády č. 100/2005 Sb. Přijetí některého z mechanismů financování všeobecných (univerzálních) služeb bude podle předběžného stanoviska vlády pravděpodobně vyžadovat **přijetí dalších norem** (nařízení vlády, vyhláška).

Dopad na státní rozpočet prozatím **není specifikován**, definován bude až v závislosti na zvoleném financování (zajištění) všeobecných služeb.

Stanovisko vlády ČR:

Pozice České republiky není jednoznačně vyhraněná, proces otevření poštovního trhu ČR nemíjí brzdit, podle předběžného stanoviska vlády myšlenku liberalizace poštovního trhu ČR vítá a **podporuje**, současně ovšem doporučuje vypracovat další podrobnější analýzy možných dopadů a uvítala by diskusi se subjekty, kterých se navrhované změny dotýkají (poskytovatelé, operátoři, regulátor, zákazníci...). Dále totiž stanovisko vyjadřuje jisté pochybnosti o životaschopnosti navržených metod financování univerzální (všeobecné) služby, zejména jde o kompenzační fond, na základě negativních zkušeností ze zahraničí. Jako vhodnější alternativu zjištění těchto služeb předběžné stanovisko vlády zmiňuje např. účinnou licenční politikou v rámci nového regulačního rámce.

Předběžné stanovisko vlády ČR nepředkládá žádné ekonomické analýzy možných dopadů zrušení vyhrazené oblasti a dosavadního monopolu České pošty, s. p. v této oblasti, ani ekonomickou analýzu výběru možných mechanismů financování (zajištění) všeobecných (univerzálních) služeb v ČR. V ČR zatím žádné takové analýzy nebyly zpracovány. Doposud také není předloženo stanovisko dotčených subjektů (Česká pošta, ČTÚ, poskytovatelé, uživatelé) či podkladové informace z jejich strany, např. ekonomické parametry stávajícího zajištění všeobecných (univerzálních) služeb. Některé z těchto subjektů (Česká pošta, ČTÚ) již byly v této věci osloveny, širší diskuse na dané téma však doposud neproběhla. Proto byli zmiňované dotčené subjekty, respektive jejich zástupci, požádáni o vyjádření svého stanoviska k návrhu směrnice a pozváni na schůzi VEZu dne 14. 12. 2006.

- **Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:**
11. – 12. 12. 2006 Rada pro dopravu, telekomunikace a energetiku (Rada TTE).

⁵ KOM(2006) 596 v konečném znění, str. 6

⁶ „The impact on universal service of the full market accomplishment of the postal internal market in 2009“, PriceWaterhouseCoopers, 2006

- **Závěr:**

Výbor pro evropské záležitosti

- 1. bere na vědomí** návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o změně směrnice 97/67/ES a o dokončení vnitřního trhu poštovních služeb Společenství;
- 2. bere na vědomí** rámcovou pozici vlády ČR k tomuto legislativnímu návrhu a vítá současně stanoviska poskytovatelů poštovních služeb (Česká pošta, s. p., Český telekomunikační úřad, Mediaservis s. r. o., TNT, TNT POST), kteří se jednání zúčastnili;
- 3. žádá vládu,** aby vzhledem k důležitosti zajištění všeobecné (univerzální) služby předložila řešení financování (zajištění) této služby a ekonomickou analýzu možných dopadů zrušení vyhrazené oblasti a možných způsobů financování všeobecných (univerzálních) služeb;
- 4. žádá vládu** o informování o dalším průběhu a výsledcích projednávání tohoto návrhu;
- 5. usnáší se** postoupit dokument spolu se svým usnesením a stanoviskem vlády pro informaci hospodářskému výboru.

Josef Šenfeld v. r.
ověřovatel výboru

Petr Krill v. r.
zpravodaj výboru

Soňa Marková v. r.
místopředsedkyně výboru